

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

виносить: в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
щотижня 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотників.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руоне ми серце і віра руона“. — З Русланових польвів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського ул. Я-
гайловська.

Рукописи звертає ся лиш з
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
вільні від порти. — Оповідки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надіс-
нім“ 40 сот. Подяки і привітан-
ня донесення по 30 сот. від стрічки.

Боевий похід австрійських вільнодумців проти католицької Церкви.

(Δ) Під сю пору має наша монархія до-
волі клопотів і внутрішніх як в Австрії, так
і в Угорщині, а також і заграничних наслід-
ком міжнародного переселення, а тут ще ви-
сують австрійські вільнодумці нове питання,
іменно справу зміни шлюбного за-
кона. Самих днів в палаті вельмож відбу-
ла ся широка і доволі горяча розправа, а
привід дав до того не хто инший, як
заступник предсідника державного трибуналу
і тайний радник др. Грабмайр вільноду-
мець з Тиролю, виголопивши там свою за-
яву за цивільним подружжям і ціл-
ковитим розділом державного закону шлю-
боного від церковного.

Питане се порушували в промовах при
всіх нагодах бар. Гок, ц. к. радник Дво-
ра і посол держ. ради, предсідник товариства
Ферреристів, ославлений Люрия-Ценкер,
Малік, Глекель і ин. послы держ. ради,
між ними всякі соціалістичні послы, не ви-
ключаючи й наших радикалів. А під прапором
бар. Гока ішли також численні жидівські адво-
кати до бою проти церковного шлюбного за-
конного заборона християнської Церкви в
Австрії в супроводі окликів з жидівського
дневника про мниму свободу, поступ і
культуру людства, котре нібито мусіло би
дійти до задоволення при довшім естество-
християнського подружжя. Між ними апостолами змі-
ни церковного шлюбного заводу славила ся також пе-
вня пані Поклітар, організовано товари-
ства, зібрано підписи на петиції, скликувано
віча, але на все те у Відні відповіло населене
христ.-католицьке вчаші пасивним опором а
вчаші рішучими протестами проти сеї „бла-
годаті“, яку намагали ся накинати зжидовілі
вільнодумці. Таким способом затихло було
ціле амагане, так, що навіть в посольській

палаті не мали відваги порушувати сеї спра-
ви, аж в нечева др. Грабмайр в палаті вель-
мож виступив як апостол реформи шлюбного
закона, той сам др. Грабмайр, котрий да-
вніше тих реформаторів рішучо був осудив
і за те був ними нап'ятований як архієпископ-
твник! Шож стало ся, що др. Грабмайр так
змінив свої погляди і з завзятого противника
зміни шлюбного закону, став горячим її про-
повідником? Нічого иншого як жаждо попу-
лярности, на котру бажає собі заслужити в
зжидовілім вільнодумнім дневникарстві. Нехай
же не дивує ся, що за таку наглу перемену
поглядів дістав він від правди і центра па-
лати вельмож заслужену відраду, що ні сі-
ло, ні пало, вирвав ся з такими виводами.

Др. Грабмайр запевняв, що промовляє
іменем лівих палати. Коли повірити сему за-
певненню, то треба прийняти виступлене др.
Грабмайра як боевий оклик до походу проти
дотеперішного віроісповідного мира, треба
прийняти, що ліві палати вельмож бажає
війни на сім полі.

Очевидно в нинішніх обставинах істо-
ричних подій світових набуває сей боевий
оклик особливого значіння. Населене монархії
пригноблене від кількох місяців грізними хма-
рами, що залягають міжнародний овид і до-
водять до страшного фінансового і господар-
ського переселення. І під таку пору виступає
др. Грабмайр яко речник мнимого вільнодум-
ства і кидав в широкі верстви населення бое-
вий оклик, котрий може викликати страшну
бурю і завзяту віроісповідну боротьбу. Маємо
вже досить народно-політичних, господарско-
політичних і інших таких спорів, ведених з
великою пристрастю і загорілою так, що
хитають ся підвалини державного ладу і у-
строю, а тепер ще треба до того віроісповід-
ної боротьби!

Вправді зазначив се др. Грабмайр, що
сам разом не достає сильно зєдиної і мо-
гутчої парламентарної більшости під кермою
сильного правительства, „щоби перевести сю

реформу, котра би визволила від завзятої
боротьби поміж двома світоглядом“ ще до-
дав, що сего сподіває ся в будучині, чого не
може дати сучасність і в тім покладає надію
на своє сторонництво. Сим заповів він війну
проти віроісповідного мира, новий „Kultur-
kampf“ проти католиків, котрого він реч-
ником.

На сей боевий оклик дістав др. Граб-
майр рішучу і різку відраду кардинала д-ра
Нагеля, а також ученого правника, радни-
ка Двора Лямаша, котрий як теоретик
і практик може сміло дорівняти противнико-
ви. Можна отже сподівати ся, що австрійські
католики найдуть достойних і умілих та смі-
лих провідників, під котрих прапором зєди-
нять ся до оборони христ.-кат. Церкви і її
основ проти псевдовільнодумних борбів.

Реферат

проф. Романа Ковальова

на довірочних зборах „Хр.-сусп. Союзу“ дня
26. грудня 1912. р.

Якраз рік минає від хвилі, коли ми по
поважних нарадах, повні нових мрій і надій
домів розіхали ся, щоб дальше працювати, і
якраз рік минає, коли по краю пущено оклик
повний грози — „Суспільників“ безпощадно
нищити!..

Залишено гет на боці і в спокою того
страшного ворога, який заустив уже сильне
коріне на цілій нашій землі від Санча, Гор-
лиць і Ясла аж по Черемош, Прут, Збруч і
Стир, злегковажено і целишено в спокою то-
го страшного нашого червака царя і право-
славя, а всяку силу і енергію звернено су-
против мас — з окликом „безпощадно ни-
щити!“

Залишено гет на боці й радикалів, які
саме тим, що підірвали в широкіх верствах
народних повагу Церкви і духовенства, про-

мостили тим певнішу дорогу російським ба-
т'юшкам і обединенню, а звернено цілий похід
супроти нас — з девізою лиш їх „безпощадно
нищити!“

І дивив ся на те все і сум тебе збирає
і слухав те все і з дива не можеш вийти
і питаєш: де вина? яка причина?.. Но відпо-
віди не найдеши і не найдеш!

Бо й чиж справді провідні ідеї християн-
ських суспільників так грізні нашому наро-
дові, що треба їх докопче всякими силами
поборювати?

Та й чи люди у тім сторонництві згур-
товані, се самі зрадники і для нашої народ-
ности непотрібні яких докопче треба би для
загального добра з лиця землі стерти і без-
пощадно знищити?

Чиж справді тих людей гріх такий ве-
ликий, що не дадуть ся брати на перші ліпші
високопарні, ніби то страх поступові оклики
і струї, а тримають ся тої підвалини, що бу-
ла здавна забором нашої народної самостій-
ности і окремішности?

Саме наше найгірніше положенне під
тим зглядом, змагане Поляків скріпити свою
чисельну силу по містах рускими відступни-
ками від руско-католицького обряду, стремліне
наших ефіялтів, розширити як найбільше
схизматичку пошесть між селянством і „ро-
бота“ радикалів і соціалістів, відібрати як
найскорше віру нашому народові, змусило
спокійніших і більше тверезих людей, ста-
нути в зорганізованім гурті в
обороні тої Церкви і того рус-
ко-католицького обряду, котрий
хороши наші народність, нашу мову
і наші культуру від загорілості і на-
хабности тих сусідніх народів, з якими ме-
жував українсько-руський нарід!

А за се, думаю, годі бити, ізза сего го-
ді нас нищити, сеж прецінь безсудівна під-
става нашого естования.

І як з загалом — так і з одиницями.
Що винна перша лішка одиниця, яка виніши

Шатрійос Раґана.

З оповідань лікаря.

(Дальше).

— У хорого в дворі забавив я два дні.
Вертаючи під вечер домів, вступив я до зна-
ногого пароха. Коли ми сиділи при чаю, вій-
шла жінщина. Она поцілувала священника в
руки і кладучи на столі гроші, відозвала ся:

— Я принесла подзвінне за свого сина...

Голос її задрожав і урвав ся. Біль, та-
кий через хвилю в серці, виявив ся з цілою
силою. По лицю покотили ся слези, як горох
великі; она впала до ніг священника і розпу-
ливо жалувала ся:

— Не маю вже синка, мого маленького,
не маю! Нема вже Антошка! О Христе, Хри-
сте мій! І колиб помер був хоч під дахом,
між своїми, а тут і без свічки, без вічка,
самодні! О, Ісусе, за що Ти нас так по-
карав!

— Будь спокійна, невісто, — сказав па-
рох, кладучи її руки на голову — скажи ви-
разно, що стало ся. Ти є прецінь, о скільки
не мило ся, Плейкісова з Кунігішок?

Дрож перейшла мені по тілі. Вже відра-
зу, коли я глянув на великі, чорні очі сеї
жінки, здавало ся мені, що я вже єї десь,
колись, певно бачив. Тепер, коли почув я на-
зву села, замерло мені в грудях серце. Стра-
шна вістка, як лисавиця, освітила мій мо-
зок. Так! сі очі — то Антошка... то його мати!

Як громом ражений сидів а неповоротно, ля-
каючи ся розвивувати ся про подробиці.

Та в моїм серці тліла іскорка надії, що
я може помилив ся. Однак жінка виводила
свої жалі:

— Плейкісова я, Плейкісова з Кунігішок.
Отець парох привіз до нас літом — до
нашої хорої бабусі і балакали ще з нашим
Антошком. Ах, мій Боже! Чи я коли надіяла
ся діждати ся такого дня?

Слезі перервали знов її мову. Парох
підніс її з землі і посадив на кріслі; приведе-
на дрібко до рівноваги словами священника,
она втерла запаскою очі і ніс та говорила:

— Отець парох знають, що ваш Антош
учив ся в місті. Тепер обіцяли звільнити его
на свята. Вчора рано поїхав муж на торг і
мав в поворот забрати Антошка. Ми ждали
на него від самого рана і здавало ся, що вже
не діждемо ся повороту мужа з синком. Коли
ми вкінці почули гомін дзвінка при санках,
вибігли всі на двір; дивимо ся — отець сам.
Як вожем вкололо мене в грудях... Де Ан-
тошко? — питаю. — „А чи нема его дома?“

— питає муж. — „Его нема, каже, в місті,
вийшов вчора... домів разом з иншими хло-
пцями. Я гадав, що де заночував і нині з рана
повернув; деж він є? Я почекала дещо, аби
кінь відпочав і поїхала до сусідів, яких син
вчить ся разом з нашим. Там мові сказали,
що з міста вийшли хлопці разом, що пізній-
ше дівав їх якийсь пан, мабуть лікар, і взяв
Антошка, аби підвести домів, більше нічого
не могла я провідати. Заки повернула домів,

настала ніч і запізно було вже шукати. Все
ще мала я надію, що верне, може забавив у
лікаря. Через цілу ніч не зажмурило я ока;
за найменшим відгуком чи лаянем поів вибі-
гала я на подвір'я, думаючи, що Антош вер-
тає. Не вернув нещасний, не вернув вже мій
маленький сам, не вернув!..

На другий день поїхала я до міста до
лікаря, не застала его, сказали, що ще не
вернув. Відітхнула я, бо подумала, що Ан-
тош разом з ним їздить і разом поверне. Ве-
селійша вже приїхала я домів і оповіла всьо
мужови, але він потряс головою; деж там, ка-
же, лікар буде їздити з хлопцем! Треба де-
інде шукати. В мені замерла душа! А він
взяв сокиру, мотуз, закликав двох сусідів і
пішов. Я побігла за ними. Зараз за нашим
городом, при дорозі, є невеликий став; там
ліпили ми... і зараз, при самім березі побачи-
ли заломаний лід... Там було не надто глибо-
ко. Закинули мотуз, намацали друком — і
зараз витягнули нашого Антося... Тільки ра-
зів ходив він тою дорогою, ніколи не заблу-
кав. Через сніг не добачив дороги, чи хотів
собі її скоротити в тій думці, що лід силь-
ніший і під ним, легким як перце, заломив
ся, коли дорослий удержав! Ах, дорогий Хри-
сте, за що нас так покарав!

Я не міг всидіти на місці; величезний
біл розривав мені груди. Страшні думки во-
рушили ся в моїй голові. Нашо я его пустив?
Пощо? Чому не довів его до самого доми? А
нещасна мати не переставала жалувати ся:

— І коби хоть коли спричинив був нам

яку гризоту, або затроїв серце, не було би
его може так жалі. Та ніколи, ніколи! Для
кожного добрий, кождому був милий. Коли
часом побачив мене, як я плакала, цілував
мене по руках і успокоював: „Не плачте, ма-
тінко не плачте, як виросту, то буде вам так
добре, так добре! Побачите! Як би хто на-
вмисно вибрав був найліпшого і найрозумній-
шого! Прецінь люблю всі діти, всі они мої,
а віддала би всі инші за него одного...
Найби всі померли, аби тільки жив
мій маленький! Хто нас тепер потішить, хто
розвеселить!“

Плакала тепер тихше, гойдаючи ся на
кріслі.

— Не гніви Бога, невісто — сказав па-
рох. — Він знає, що робить. Твому Антошко-
ви з так ніжним серцем було би може дуже
гірко жити на свії. Може нераз тріскало би
з болю его серце... Чи можеш знати, яке мав
би життя? То чому попадаєш в розпучку? Чи
маєш бідувати тут без него, Бог знає, як до-
го? Не чуєте ся, як приїде пора, коли піде-
те до него і знов будете разом, на завігдні
вже..

Жінка дивилась мовчки на священни-
ка, як в сонце. Звільна силивали по лицах
слези, але лице було вже дещо спокійніше.
Коли священник перестав говорити, поцілува-
ла его в руку і обернула ся до виходу.

(Конець буде).

з дому засади і підстави християнства, не іде там, де в кожній хвилі може бути наражена на „жарт“ і посьміховище, а горне ся там, де одна ідея просвічує всім, без ніяких ріжниць ні на полі народнім ні релігійнім? Чи справді люди ті мають бути лиш „амбітниками“, „карьеровичами“ і такими іншими „амі...“?

О, тяжку шкоду понесла би суспільність, колиб так справді удало ся всіх „суспільників“ винищити. Не одиниці — не десятки, але сотки гарних одиниць усунули би ся від праці, цілі наші околиці станули би облогом, а наша справа народна потерпіла би.

Та й сам клич „безпощадного нищення“ не конче безпечний. Тут все повинно бути на тямці: „hodie mihi, cras tibi“.

Тож не поборювати ся, а єднати ся повинні ті, яким на серці як добро нашої Церкви, так і України.

Всякими добрим і способами і дорогами можна стремити до одної цілі, і ніхто вже нині не буде таким божевільним, щоб запевняв, що тільки способами і дорогами націонал-демократів можна здобути независимість, силу і гаразд нашому народові!

Безпідставне і неслухне поборюване нашої партії абсорбує лиш сили і доводить до ослаблення і розладу, з якого лиш користають і свої вороги і чужі!

* * *

Положене в краю

від останніх наших зборів таки погіршило ся.

Московфільська партія

не тільки не ослабла, але зросла; розвиває велику діяльність, захоплює щораз то ширші області і деморалізує народ на всі боки. Народ — як народ ще не зовсім пропащий, ще дасть собі сі ширені „ідеї“ царя і православля при добрій волі і сильній енергії вибити з голови. Але що сказати про ті сотки молодіжні „виховуваних“ у московфільських бурсах чи пансіонах в Бродях, Бучачі, Чорткові, Перемишлі, Самборі, Стрию, Станіславові, Сяноці, Тернополі, у Львові — в бурсах, котрі зовсім певно стоять на російській жолобі? Чи гарні з них виростуть горожани для нас, для нашої Церкви і держави? Куди не глянеш — всюди аж роїть ся від шпигунів у користь царя і православля. Досить замкають, ще більше увиває ся безкарно, а всьо то гине і пропадає для нас безповоротно. Їх шкідлива робота не лише для нас, але й для держави звернула увагу й міродатних кругів, котрі й досить рішучо супротив них виступили. Та зразом з жалем треба зазначити, що в ще цілі партії в польській суспільності, що з повним розумом будьто кокетують, будьто спомогають московфільців, щоби таким способом паралізувати роботу Українців і тримати їх все в шаху.

Та явна православна пропаганда принесла нам хоть в тім користь, що ми вже раз спізнали — чим для нас Церква. Не будь у нас тільки московфільського духовенства, а саме с в о в е, віддане щиро Церкві, пропаганда ся не мала би у нас місця! Так дуже є наша національна ідея з руско-католицькою релігією звязана.

Соціалістична партія

і так не сильна у нас, стратила на силі ще тям, що роздвоїла ся. Та й взагалі я про них не гадував би, еслиб не се, що і тут ще найбільші спустошення їх „робота“ робить між нашою молодіжжю. Річ певна, що протягом часу більша часта тої збаламученої молодіжжі устаткує ся і кине об землю соціалізм. Але чи й та часта наведеної молодіжжі позбуде ся зовсім тої заціпленості в їх молодечих серцях глибокої суспільної ненависті — годі припустити!

Так, як тепер стануло — опинив ся соціалізм на мертвій точці. Нема вже нових одушевляючих кличів, які кидали соціалісти в широкі верстви робучого народу, погубили ся їм сліди, по яких мало людство дійти до здійснення соціалістичних ідеалів. Із цілого соціалістичного арсеналу остало їм одно оружжя, яким они боронять ся перед смертю, а се оружжя: н е н а в и с т ь, глибока суспільна ненависть.

І ненавистю власне живуть соціалісти! Та жаль лиш, що наша націонал-демократична партія їх за поважно бере, та їх толерує! Чи не прийшло їй ніколи на думку, що беручи наших соціалістів поважно, спомогає їх на силі і на повазі і виховує собі гадюку

за пазухою, яка єї організм лиш затроює? Соціалізм зі своєю ненавистю нічого їм крім добра не принесе.

Ненавистю не можна довго плекати ніякої суспільності! Ненависть не будуче — а руйнує. Із ненавистю ляже на вічний, заслужений супочинок також і всесвітній жидівський соціалізм!

Радикальна партія

у нас таки остала непоправною.

Є се дальше партія всякої негідності, яка рівно розпаношувала ся силами і кровю націонал-демократів, стала вічною колодою у її сучасній політиці, спинює і перешкаджає їй і який-такій реальній роботі і грозить їй в кожній хвилі цілковитим розбиттям на дві партії.

Як дотепер там годить ся націонал-демократичне св'язання з тою партією — Бог єго там знає. Чи жадному з тих св'язників не попав ніколи календар „Запорожця“ з „поучаючими“ стихами, проповідями, „науками“ о постах, відпустах, чудах та не менше „влучними“ малюнками зображаючими церковних достойників і всіх визначніших діячів націонал-демократичної партії — позаду него...?

Чи не відомо тому св'язненству, що саме отся партія пустила у наші суспільності перший оклик як по часописах так по зборах і вічах за „вільною наукою“ і „вільною школою“...?

Щож стало би ся зі суспільністю, колиб Церкві відобрано зовсім право виховання вірних...? Сама Церква не бажає самовлади в школі, однак але би було з такою суспільністю, котра би не припустила єї до спільного діланя в школі і до участі в організації і управі шкільництва. Школа з релігійно-моральним вихованем є послідовністю християнського світогляду.

Поміж засадничим становищем в справі релігійної школи а протидержавним лібералізмом, поміж ісповідниками християнства а ворожим Церкві світоглядом повинна простиратись непроходима пропасть!

Якжеж представляє ся партія у нас ще нині найчисленніша:

Партія націонал-демократична...?

З розумом зазначив я: найчисленніша а не агадав про силу, бо партія ся у своїм внутрі вже так як би розбита.

Є одиниці, то правда, котрі ідейно працюють, але коли споглянеш у загал, який нині має репрезентувати „гро“ нашої праці на полі політичній, просвітній а декуди й економічній, всюди побачиш на жаль, розклад, розбите і байдужність.

Не вхожу вже в се, що ціла отся партія є одним великим конгломератом різного рода одиниць, від найкрайнішого радикала до найететейшого аскета-клерикала, але й послух та й сильне зорганізоване виявляє великі недостаті, той тягне за Оленицким, тамтой за Левицким, третій за Цегельським, явний за Петрицьким. І тимто й праця у нас на тих всіх полях так дуже безплідна.

На просвітнім полі поступає у нас робота без належного обдумання, дорічливо і загалом — слабо. Читальні „Просвіти“ з малими вийтками дуже мало причиняють ся до поширювання просвіти і народної свідомості. Неграмотність ширить ся в цілій своїй погубній силі; попит на книжки і часописи мало що збільшає ся. Недостача правдивого і енергійного провідника у тім згляді — дає ся сильно відчувати нашої суспільності!

На полі політичній так само.

Недостача політичного осявідомлення і випколення хоч би в найперших підставових основах.

І мимо того, що селянство ходить вже громадніше на віча і забирає вже подекуди й голос в розправах, до осявідомлення рівного польському, між польським людом на заході — ще далеко — далеко. Тимто й можна собі витолкувати в части сю легковірність нашого селянина супротив численних агітаторів царя і православля. І тут глядіти причини в першій лінії в недостатці поважних, вироблених і енергійних провідників в життю політичній. Та лише на економічній полі слід поправити на краще! Вправді фінансові інституції з вийтком „Дністра“ і „Щадниці“ розвивають ся від великих до найменших досить пинаво, слабо, тай ще дуже далеко

до того, щоби висвободити наше селянство від лихварської язви, з кігтів жидівських п'явок, алеж прецінь гарним соняшним лучем у загальній праці під зглядом економічним являє ся „Сільський Господар“ і єго розвій ідлучшому — саме тому, що се Товариство чисто економічне — а не політичне!

(Дальше буде).

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привидувати нам нових передилатників в кругах своїх знайомих.

Начерк виборчої реформи до угорського сойму.

Угорський міністер-предсідник др. Лукач зладив начерк закону виборчої реформи до угорського сойму на основі котрого виборче право прислугує кождому, хто від 5 літ є угорським горожанином, має приписаний вік (24 зглядно 30 житя), має постійне приміщення і вкінці відповідає прочим постановам закону. Умовиною права вибору є однорічний побут в одній місцевині. Се однак не відноситься до св'язеників, учителів і прилюдних урядників.

§. 4. постановляє, що вже в 24. році житя мають право вибору ті, що з добрим успіхом скінчили середню школу.

§. 5. постановляє, що право вибору має кождий, що скінчив 30. рік житя і скінчив з добрим успіхом 6. класу народної школи: если: 1) платити якийнебудь безпосередний податок, 2) є самостійним купцем або промисловцем, 3) если є помічником такого, 4) если у якогонебудь виборця в єго господарській чи промисловій підприємстві занятий як спомогаючий член семі, 5) если в військовій службі або жандармерії осягнув степені вахмайстра.

§. 6. говорить дальше, що право вибору має кождий, що скінчив 30 літ житя, уміє читати і писати і платити що найменше 20 К безпосередного податку, або если є власником що найменше 8 моргів поля; если в господарській чи промисловій підприємстві виборця є помічником членом семі; если в військовій службі або жандармерії осягнув степені вахмайстра.

На основі §. 7. має право вибору кождий хто скінчив 30 літ житя, хотяй би і неграмотний, если лише платити що найменше 40 К безпосередного податку, або розпоряджає що найменше 16 моргами землі.

Голосоване має бути явне з вийтком муніципальних міст.

Опозиція — як доносять з Будапешта — виступила з острою критикою нового начерка виборчої реформи, що вводить цензус інтелігенції і майна. В новім начерку додачує преса рішачий воливі гр. Тіссі, бо здійснені в ній ті самі засади, які він представив в 1910. р. на зборах консервативних виборців. Опозиційна печать називає начерк Лукача рабунком прав і реакцією. Стверджує, що сей начерк не має ніякого ідеального напрямку. Головно найбільше невдоволені опозиційні круги, що в новім начерку не узгляднено загальності, та що вимаганий вік пересунено до 30. року житя.

Війна на Балкані.

В справі консуля Прохаски.

У вчорашнім „Fremdenblatt“ читаємо: З оглядом на оголошені в останніх днях білгородскі вїсти про задоситьучинене зі сторони Сербії в справі австро-угорських консулів в Прізерні і Митровиці одержуємо отсей автентичний звіт:

Дня 21. с. м. явив ся сербський предсідник міністрів і міністер заграничних справ Пасич у австро-угорського посла в Білгороді Угрона, зачав сейчас обговорювати справу консулів в Прізерні і Митровиці і висловив найщирший жаль сербського правительства із за проступків сербських військових властей. Рівночасно просив Пасич о вияснене, якого задоситьучинення домагає ся австро-угорське правительство в сій справі.

Посол Угрон радісно висказав ся про крок Пасича, який поступив зичливо, беручи під розвагу наші бажання в сій справі та додав, що австро-угорське правительство окрім вислову жалю зі сторони сербського правительства домагає ся, щоби при вивіщеню нашої хоругви на консулярних будинках в Прізерні і Митровиці в день повороту консулів Прохаски і Тагого до урядових місць відповідний відділ сербського війська під проводом офіцера зложив військові почести; оба консулі мають явити ся підчас сего торжества в уніформах.

Як раз сю форму задоситьучинення для піднесення поваги наших консулярних заступників треба вибрати, бо всі обвинувачування сербського правительства через сербського посла у Відні проти консуля Прохаски і урядове домагане відкликаня єго, показали ся безосновними, між тим коли з другої сторони сербські військові влади в Прізерні і Митровиці допустили ся численних, ярих промахів проти неоспоримих постанов міжнародного права.

Як приміри на се нехай послужать факти: Дня 24. жовтня сербська патруля придержала консулярну пошту, яка відійшла з Прізерну до Верісовиці і відняла опечатаний поштовий мішок, адресований до нашого консуляту в Скопле; сербське військо облягло консулярні будівлі в Прізерні і Митровиці, через що було перепинене навіть урядоване на місці; 24. листопада арештовано і держано як в'язня урядника консуляту в Прізерні Бекір Самі ефендію; мимо двократного протесту переведено в стоячий під протекторатом консуляту в Прізерні католицької церкви трусеницю військовими відділами — потоптавши в сей спосіб наше право охорони.

Австро-угорське правительство подивляло трудне положенне сербського правительства супроти воєнного розмаху військових кругів. Тому розглядало справу із спокоєм і терпелістю і аж перевірши точне слідство і маючи ясний погляд на справу, домагає ся вище зазначеного задоситьучинення.

З сего урядового звіту довідуємо ся вкінці, які сербські промахи видвинули т. зв. справу Прохаски. Нема майже сумніву, що сербське правительство сповнить домагане Австрії, а в той спосіб одна з точок австрійско-сербського спору уляже раз на все політичній ліквідації.

Бажанє мира.

„N. fr. Presse“ нотує вїсть, яка кружляє в царгородських політичних кругах, що великодержавам вже надоїла кривава плутанина на Балкані і що они, на случай розбиття мирових переговорів, вмішають ся в цілу справу і силою приневольять балканські правительства до згоди.

Чутки про династичні інтриги в Чорногорі.

Берлінський дописець московського „Русского Слова“ звернув ся до чорногорського короля з просбою о висловлене думки про протидинастичні чутки. На се одержав таку відповідь: Ні внутрішні несупокій, ні внішні небезпеки не грозять королівству, яке стоїть кріпко як рідні гори, якого діти як все творять докруг короля охоронний вал проти нападів і злочних вдумок.

Також урядово оголосила Чорногора, що чутки про зміну династії є лишені всякої основи, бо чорногорське військо, відповідно до своєї величини і сили віднесло перемогу, а хоч не вдало ся ще здобути Скутарі, то має се свою причину в тих трудностях, які не дозволяють Болгарам здобути Адрианополя, а Грекам Яніни.

Також урядовий орган Сербії „Самоу-права“ називає заганичні вїсти про близький упадок чорногорської династії і злуку Сербії з Чорногорією неправдою, обчисленою на посягнене незгоди в хвилі, коли на Балкані приготує ся тревала злука і мир.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Тирса і Левкія; римо-кат.: Івана еванг. — В суботу: руско-кат.: Елєвтерія сьв.; римо-кат.: Цітий убитих.

тині, виїде духовний зі святими річани і докінчить богослуження, яке зачав був перед віками. Так звучить легенда. — Турки розказують собі про софійську мечету іншу легенду. В мечеті в тім місці, де був головний престол, знаходять ся дві величезні свічки, які запалюють лише під час великого свята. Коли свічки згорять до кінця, тоді мечета верне знова в руки „невірних“. Тому коло тих свічок сторожить пильно служба мечети.

— **Скляні доми.** В останніх часах придумують в Америці будову домі з самого лише скла. Один з тамошніх архітектів, каже, що найдалше за 10 літ всі нові доми в Америці будуть скляні. Що до сей пори дуже рідко будовано такі доми, дасть ся пояснити високими цінами скла. Аж тепер, коли фабрики значно обнизили ціну скла, можна буде будувати скляні доми, від підвалин аж до криші. Стіни будуть будувати ся з дугого, непрозрачного скла, поміст в тонких різноцвітних скляних плит а криша з шліфованого різноцвітного скла. Головною прикметою таких домів буде се, що в них не буде ніколи вогкості і що будуть забезпечені від огню.

— **Гуска здержала поїзд.** Кілька днів тому назад їхав поїзд в Бруксайд до Ганд із шкоро-стию 60 кілометрів на годину. Нараз побачив машиніст, як щось чорного бе ся до віконця локомотива, через яке дивить ся машиніст, чи чого на дорозі нема. Не знаючи, що се єсть, випустив машиніст пару і задер-жав поїзд. В тій хвилі збило се чорне єство шибу, котрої кусники покалічили досить тяжко лице машиніста. Се єство, що було вічим иншим, як лиш дикою гускою, упало на тендер, але сейчас таки зірвало ся і кинуло ся на топника, бючи єго крилами по лиці. Ледво удало ся єму відігнати від себе розкошену птицю. Тоді гуска кинула ся знов на машиніста, котрий узброїв ся уже в лопату до на-кидування угля. Кількома ударами лопати убив він гуску і аж тоді рушив поїзд в даль-шу дорогу, прибувши на місце призначення з значним спізнєнем.

— **В львівській клітці.** Одна з американських часописів розказує ось яку анекдоту, менше може імовірно, чим забавну. Якийсь пан Денвер шукав в Кельорато праці, а що се не йшло єму легко, почав єму доскльовувати го-лод. В труднім положенню з радістю, хоча не без страху, прийняв пропозицію власника ван-дрівної менажерії, відгравати в єго заведенню роллю тигра. Мало се відбувати ся в сей спо-сіб, що Денвер, зашитий в шкіру тигра, мав показувати ся видцям в одній клітці зі старим добре накармленним львом. За се обіцяв єму власник менажерії долара денно. Вече-ром зашито єго в шкіру тигра і всаджено до клітки. На вид тигра видці аж завилі з ра-дості, тимбільше коли по другій стороні кліт-ки підніс ся величезний король пустині лев і потрясаючи могутчою гривою, маєстатичним кроком рушив до нового мешканця клітки. По-чувши глухий рик, який виходив з грудий льва, перелякав ся не на шутку зашитий в шкіру тигра бідний Денвер. Хотів утічи, хотів просити о поміч, але онімів зі страху. А лев що раз більше до него зближав ся. Денвер нже бачив над собою страшні очі льва, вже чув на своїм лиці горячий віддих дикого звівія і пращаючи ся зі світом проклинав власника менажерії, коли нараз почув тихий шепіт: — „Ти тигре, тобі платять також ли-ше долара за оден вечер?“

— **Чи вепровина може бути кошерна?** В де-яких склепах в Берліні продавано кошерне мясо дешевше ніж єдине. Обурені тою кон-куренцією инші жидавіскі склепи довели до того, що в тамтих склепах переведено трусе-ницю, бо заходило підозрінє, що в них продає ся мясо, якого жидам не вільно їсти. При тру-сениці показало ся справді, що мясо було ве-прове. Впрочім що до кошерности були захо-вані усі формальности; навіть печатки були вибиті на ясі: „кошер“. Показало ся дальше, що печатки, котрі вибивали потрібне слово „кошер“, були підроблені. Ціла справа опини-ла ся тепер в суді; і отсе берлінські судії будуть тепер рішати в порозумінню, розумів ся, з кагалом, чи вепрове мясо може бути кошерне, чи ні?

— **Золото.** В случаю війни величезне значінє відгравать гроші, а грошем тоді для держави називає ся золото. Тому порівнюючи сили і групи держав, які могли би стати проти себе, не можна поминути сего, кілько кожда з них має золота. Справа що до запасів золота в

державних банках, після останніх звітів про їх стан, представляє ся ось як: Білетові бан-ки, се є такі, які випускають банкноти, ма-ють в державах трі державного союзу ось такі засоби золота, о. тглені на франки: Німеччи-на 963,000,000, Австро-Угорщина 1.232,000,000 а Італія 1.289,000,000. Всі три держави мають разом 3.483,000,000 франків. При тім треба зазначити, що запас золота в австро-угорським Банку в 1910 р. вивосив 1.386,000,000 фр., значно отже зменшив ся, зате в німецьким банку значно зріс, бо в 1910 р. вивосив 826,000,000 фр. Стан золота в банках тридержав-ного порозуміння вивосить: в Росії 3.529,000,000, в Англії 1.046,000,000, а в Франції 3.210,000,000 фр. Разом отже 7.785,000,000 франків. Група держав тридержавного порозуміння має, як ви-дно, перевагу о 4.302,000,000 франків. В слу-чаю однак війни велику роллю відгравает се, кілько золота має якась держава в обігу, в зо-лотих грошах, бо ті гроші, стягнені з обігу, становили би передусім воєнну резерву. Ся справа представляє ся в обох групах ось так: Тридержавний союз: Німеччина 5.222,000,000, Австро-Угорщина 1.515,500,000, а Італія 1.291,000,000. Разом 8.028,500,000 франків. Три-державне порозумінє: Росія 4.586,500,000, Ан-глія 2.822,500,000, а Франція 4.632,000,000. Ра-зом 12.041,000,000 франків. Отже і тут вино-носить перевага тридержавного порозуміння 4.012,500,000 франків, або в обох рубриках пе-ревага золота в тридерж. порозумінню пред-ставляє суму 8.814,500,000 фр. Ся друга ру-брика в числах не є вповні вірна, бо золото вічно видобуває ся, а останніми роками, на загальне число золота в обігу в шести вели-ких державах, яка вивосить понад 20.000,000,000 фр., прибуло 2.500,000,000 золота, яке то чи-сло розділило ся межі згадані держави без-сумнівно в відношенню до давніших засобів, отже взаїмне їх відношенє лишає ся те саме. На основі сего порівняння можна робити даль-ші: кілько золота могла би мати кожда з дер-жав на случаї війни? які відношення були би межі меншими групами, пр. Австрії і Німеч-чини проти Росії, Австрії і Німеччини проти Росії і Франції, а кілько Австрії проти Росії і Франції? Цікаві однак єї викази є запереченем ріжних фантастичних на сю тему чу-ток, і дозволяють висновувати згоди на зглядно певних згодах.

Телеграми

з дня 26. грудня.

Лондон. Бюро Райтера доносить з Цар-города, що всі офіцери армії з під Чаталджі, які перебувають на відпустці, дістали приказ, вернути до своїх полків протягом 24 годин.

Царгород. (ТКБ). Рада міністрів уложила пропозиції, які повновласники Туреччини мають поставити на мировій конференції в суботу.

Царгород. (ТКБ). Порта другий раз звер-нула увагу великодержав на жорстокости, я-ких допускають ся жоввіри і ватаги добро-вольців зі сторони балканського союзу на без-бороннім населенню занятих країв.

Господарські, промислові і торговельні вісті.

— **Комунікат Красового Союзу для збуту ху-доби з торгу на рогату худобу у Відні, дня 23. грудня 1912.**

Загальний згін вивосив 15,020 штук; з того доставлено з Галичини 5,965 штук.

Ціни: Безроги галицькі, молоді, легкі, Прі-ма 120 до 130 К, тяжкі і товсті, Пріма 126 до 130, середні і гірші 104 до 118, старі і ви-браковані 90 до 100 К.

Тенденція: Згін сего тижня був супроти попереднього о 3304 безрог молодих, як також о 1888 безрог тяжких слабший. Тому то при дуже живім попиту за безрогами молодими плачено їх о 12—16 К. а навіть до 20 К більше. Безроги тяжкі плачено в Пріма сор-тах о 1—2 К, а инші сорти плачено о 4—5 К більше.

Спілки приналежні до Красового Союзу для збуту худоби у Львові доставили — штук на 32 штук, проданих через Хліборобську А-генцію для продажі худоби.

Хасітя ярих і цвбиміб 6 пачках по 10 сотукиб

в гарних і практичних скринках віддає в комісову продаж на догідних услівях **Красвий Союз Господарско-торговельних Спілок у Львові ул. Зіморовича ч. 20.**

Насіне під гваранцією свьіже і правдиве, перед насипуванем до пакетів піддане контролі **КРАГВОЇ СТАЦІЇ БОТАНІЧНО РІЛЬНИЧОЇ** у Львові.

Простіть ся о ласкаві скорі зголоше-ня на комісові склади, бо число скриннок обмежене. 467(3)

Всіх продуцентів збіж ярих і трав про-симо подати відворотню **Красовому Союзу Господарско торговельних Спілок у Льво-ві ул. Зіморовича ч. 20**, які збіжа ярі і трави мають до відступлення, причім до-кладно належить подати:

- 1) Назву насіння.
- 2) Єго походженє.
- 3) Єго плідність і взагалі всі єго прикмети.
- 4) Гваранцію що до свьіжости, чи-стости, сили кільчення, та о скілько зерно було на слоті (зросле).

471(3)

Накладом **Piusverein**-у появили ся гарно виконані ілюстровані переписні листки з малюн-ками артиста-малюра Асмана, які представля-ють найбільше займаючі сцени з другої ту-рецької облоги Відня.

Сї листки висилає

Kanzlei des Piusvereines,
Wien, I. Bäckerstrasse 9.

по 1К 60 с за серію (20 листків) разом з поштовою оплатою. Поодинокий листок кош-тує 10 сот. Замовлення належить висилати на вище згадану адресу.

„Карпатія“ тов. обесп. на житє — Заступство в Снявці, п Бална дол. приймає забезпечення на житє, по-саги, від огню, граду, крадіжки і випадків. 94(238).

Рух залізничних поїздів

обов'язуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейського.

Замітка. Поїзди поспішні означені грубим друком. Години нічні від 600 вечером до 55 рано означені підчеркненням чисел минутних.

Вігізг зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 12:35, 3:40, 8:22, 8:35, 2:05, 2:45, 3:45*, 5:46†, 6:05, 7:00, 7:30, 11:10.
*) до Ряшева, §) від 15/5 до 30/9 включно що дня, †) до Мшани.
До Підволочиск: 6:10, 10:35, §2:16, 2:27, 2:50†, 8:40, 11:13.
†) до Красного, §) від 15/5 до 30/9 включно що дня.
До Черновець: 2:50, 6:10, 9:15, 9:37, 2:25, 3:05*, 6:28†, 7:53*, 11:00.
*) до Станіславова, †) до Коломиї. *) до Ходорова кожного попереднього дня пер-ед неділю і святком.
До Стрия: 6:00, 7:30, 10:02 §), 1:45, 6:50, 11:25.
§) від 16/6 до 8/9 включно лише в не-ділю і рим.-кат свята.
До Самбора: 6:58, 9:05, 3:50, 10:56.
До Сокала: 7:35, 2:21, 8:00, 11:35*.
*) до Рави рускої (лише в неділі).
До Яворова: 8:40, 5:45.
До Підгаєць: 5:55, 4:53.
До Стоянова: 7:55, 6:00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6:25, 10:55, 2:29*, 2:42, 3:07†, 9:01, 11:30.
†) до Красного. *) від 15/5 до 30/9 включно що дня.
До Підгаєць: 6:09, 1:21*, 5:15, 10:40 §).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.
До Стоянова: 8:12, 6:17.

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 6:28, 1:40*, 5:36, 10:59 §).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.
Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2 мин. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.
Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2 мин. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.
Поїзд особовий зі Львова до Станіславова відходить о годині 2. мин. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

Львокарські поїзди.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6:02.

Асекуруйте своє майхо від огню в „Дністрі“!

Кожний Русин повинен асекуровати ся від огню, щоб на случаї пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

Кожний Русин повинен асекуровати ся тіль-ки в руським товаристві взаїмних обезпечєнь

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского тсариства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпечєня селянських будинків.

„ДНІСТЕР“ звертає кожорічний чи-стий зиск своїм членам; на рік 1911 ви-носить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шко-ди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцін-телів.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руським школам і бурсам, де виховують ся селянські дітя.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ мають дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вивосить з кінцем 1911 року 3,353.305 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпечєня на житє у всіх догідних комбінаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, пенсії).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечати від крадіжки з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою оплі-тою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечєнь „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Брошуру:

Йосиф II. чи Ян Казимир?!

(з нагоди святаювання мнимої 250-літної річниці єствоювання Львівського Університету).

можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львов по 30 сот. за примірник.